

Kādās situācijās fiziskām personām ir jāmaksā PVN un IIN, veicot darījumus ar kokmateriāliem

Pievienotās vērtības nodoklis (PVN) ir jāmaksā, ja veiktie darījumi ar kokmateriāliem atbilst noteiktām saimnieciskās darbības pazīmēm Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē.

PVN par šādiem darījumiem ir jāmaksā neatkarīgi no tā, vai fiziskā persona ir vai nav reģistrēts PVN maksātājs.

Nodokļus aprēķina, vērtējot darījuma ekonomisko būtību (proti, vai tiek pārdoti kokmateriāli, nekustamais īpašums, lietu kopība (zeme ar tajā augošajiem kokiem kā bioloģisko aktīvu (krāju)) vai sniegts ciršanas tiesību piešķiršanas pakalpojums), nevis tikai līguma juridisko formu.¹

PVN reģistrācijas sliekšnis ir 50 000 *euro*², bet ar PVN apliek darījumu vērtību, kas pārsniedz 55 000 *euro*³.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa piemērošana un saistība ar PVN

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) piemērošanas nosacījumi **neietekmē PVN piemērošanu**, jo tie ir divi atšķirīgi nodokļi. Fakts, ka no ienākuma ir samaksāts IIN, nenozīmē, ka fiziskajai personai rodas vai nerodas pienākums reģistrēties VID PVN maksātāju reģistrā un maksāt PVN.

Ienākumiem no augoša meža, ciršanas tiesību vai kokmateriālu atsavināšanas – gadījumos, kad fiziskā persona šos darījumus neveic saimnieciskās darbības ietvaros, – izmaksātājs (komersants) no izmaksājamās summas ietur **10 % IIN**.

Pirms IIN aprēķināšanas no izmaksājamās summas atskaita izdevumus:

- **25 %** no izmaksājamās summas, ieturot IIN **no augoša meža pārdošanas** ienākuma;
- **50 %** no izmaksājamās summas, ieturot IIN **no kokmateriālu pārdošanas** ienākuma.

Ienākuma izmaksātājs līdz nākamā mēneša 15. datumam Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS) iesniedz paziņojumu par fiziskajai personai izmaksātajām summām, norādot ienākuma veida kodu **1010**, un līdz nākamā mēneša 23. datumam iemaksā IIN vienotajā nodokļu kontā.

¹ Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 23. panta četrpadsmitā daļa.

² Ja vien neīstenojas citi Pievienotās vērtības nodokļa likuma nosacījumi, kad reģistrācija VID PVN maksātāju reģistrā ir obligāta neatkarīgi no minētā sliekšņa sasniegšanas.

³ Izņemot Pievienotās vērtības nodokļa likuma 34. panta 10.¹ daļā noteikto gadījumu.

1. situācija

Meža īpašnieks – fiziskā persona, kurai nav reģistrēta saimnieciskā darbība, – 2025. gada 1. martā noslēdza līgumu ar juridisko personu par ciršanas tiesību pārdošanu no tai piederoša augoša meža par summu 56 000 *euro*.

Darījuma nodrošināšanai nebija jāveic nekādas sistemātiskas darbības par atlīdzību⁴. Ir saņemts viens koku ciršanas apliecinājums, kas izsniegts trim nogabaliem ar vienu kadastra apzīmējumu. Fiziskajai personai tas ir vienīgais darījums 2025. gadā. Arī 2024. gadā fiziskā persona nekādus darījumus nebija veikusi.

Vai fiziskajai personai ir jāmaksā PVN par veikto darījumu

Šajā situācijā fiziskajai personai nav jāmaksā PVN no summas, kas pārsniedz 55 000 *euro*, jo tā neveic sistemātisku darbību Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē. Tai arī nav jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā.

IIN piemērošana

No fiziskajai personai izmaksājamā ienākuma 56 000 *euro* par ciršanas tiesību atsavināšanu juridiskā persona ietur IIN 10 % – **4200 *euro*** ($((56\,000 - (56\,000 \times 25\%)) \times 10\% = 4200)$), (pirms IIN aprēķināšanas no izmaksājamās summas atskaita izdevumus 25 %).

2. situācija

Meža īpašnieks – fiziskā persona, kurai nav reģistrēta saimnieciskā darbība, – 2026. gada maijā noslēdza līgumu ar juridisku personu par kokmateriālu piegādi par 70 000 *euro*.

2026. gada jūnijā darījuma nodrošināšanai fiziskā persona veica augoša meža izstrādi, bet kokmateriālus piegādāja juridiskai personai 2026. gada jūlijā.

Vai fiziskajai personai ir jāmaksā PVN par veikto darījumu

Šajā situācijā fiziskā persona veic saimniecisko darbību Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē, jo ir veikta meža izstrāde. Tā kā ir pārsniegts 50 000 *euro* reģistrācijas sliekšnis, fiziskajai personai līdz 2026. gada 15. augustam ir jāiesniedz reģistrācijas iesniegums VID PVN maksātāju reģistrā un līdz 2026. gada 23. augustam no pārsnieguma summas 15 000 *euro* (70 000 – 55 000) ir jāaprēķina un valsts budžetā jāiemaksā PVN 21 % – **2603,31 *euro*** ($15\,000 \times 21 : 121$). Aprēķinātā PVN summa jānorāda paziņojumā par nodokļa samaksu, kas jāiesniedz EDS pirms maksājuma veikšanas, bet ne vēlāk kā līdz 2026. gada 20. augustam.

IIN piemērošana

No fiziskajai personai izmaksājamā ienākuma 70 000 *euro* par kokmateriālu pārdošanu juridiskā persona ietur IIN 10 % –

⁴ šeit un turpmāk, piemēram, meža izstrāde, kokmateriālu sagatavošana un citas darbības, lai nodrošinātu vienīgo darījumu ar kokmateriāliem/augošu mežu/ciršanas tiesībām.

3500 euro $((70\,000 - (70\,000 \times 50\%)) \times 10\% = 3500$; pirms IIN aprēķināšanas no izmaksājamās summas atskaita izdevumus 50 %).

3. situācija

Fiziskā persona, kurai ir reģistrēta saimnieciskā darbība, sniedz tulkošanas pakalpojumus, kā arī iznomā lauksaimniecības zemi zemnieku saimniecībai "Salkrasti".

Ieņēmumi no tulkošanas pakalpojumiem līdz 2025. gada 1. jūnijam ir 2800 euro. Ieņēmumi no lauksaimniecības zemes iznomāšanas līdz 2025. gada 1. jūnijam ir 1000 euro.

2025. gada jūnijā fiziskā persona noslēdza pirkuma līgumu ar SIA "Saulīte" par nekustamā īpašuma, proti, 20,5 ha zemes gabala, kura sastāvā ir 9 ha lauksaimniecības zemes, atsavināšanu par 95 000 euro, kur šo 9 ha lauksaimniecības zemes vērtība novērtēta par 30 000 euro. Pirkuma līgumā ir norādīts, ka SIA "Saulīte" īpašumu iegādājas kā lietu kopību kopā ar tajā augošajiem kokiem kā bioloģisko aktīvu (krāju) par 95 000 euro.

Vai fiziskajai personai ir jāmaksā PVN par veikto darījumu

Tā kā ir veikts viens darījums (tiek pārdota lietu kopība) un pirkuma līgumā ir tikai nodalīti ienākumi no augoša meža realizācijas un nekustamā īpašuma realizācijas, fiziskajai personai, nosakot Pievienotās vērtības nodokļa likumā paredzēto reģistrācijas sliekšni, nav pamata ieņēmumus no reģistrētās saimnieciskās darbības apvienot ar ieņēmumiem no nekustamā īpašuma pārdošanas. Tādējādi fiziskajai personai nav jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā, nav jāaprēķina un valsts budžetā nav jāiemaksā PVN, jo nav pārsniegts Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteiktais reģistrācijas sliekšnis.

IIN piemērošana

Ienākums no nekustamā īpašuma pārdošanas ir vērtējams kā ienākums par kapitāla pieaugumu⁵, ko nosaka, no pārdošanas cenas 95 000 euro atskaitot nekustamā īpašuma iegādes vērtību un izdevumus par tajā veiktajiem ieguldījumiem.

4. situācija

Fiziskā persona, kurai ir reģistrēta saimnieciskā darbība, izīrē dzīvojamo telpu (dzīvokli) fiziskajai personai (dzīvošanai).

Ieņēmumi no dzīvojamo telpu īres uz 2025. gada 1. jūliju ir 3000 euro.

2025. gadā savā īpašumā "Liepiņi", kas sastāv no zemes vienībām ar dažādiem kadastra apzīmējumiem, fiziskā persona veica šādus darījumus ar SIA "Priede":

- 20. aprīlī piešķīra meža ciršanas tiesības zemes vienībām ar dažādiem kadastra apzīmējumiem meža izstrādei un apaļkoku realizācijai par 50 000 euro;

⁵ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.⁹ pants.

Valsts ieņēmumu
dienests

- 1. jūnijā atkārtoti pārdeva bioloģisko aktīvu (krāju), proti, augošu mežu 4,8 ha platībā, par 21 560 *euro*.

Abu darījumu nodrošināšanai tika saņemti pieci apliecinājumi koku izciršanai, kas izsniegti sešiem nogabaliem ar dažādiem kadastra apzīmējumiem.

Vai fiziskajai personai ir jāmaksā PVN par veikto darījumu

Tā kā īpašumā "Liepiņi" ir veikti divi darījumi un ar PVN apliekamo darījumu kopējā vērtības ar SIA "Priede" 2025. gada jūnijā pārsniedza 50 000 *euro* reģistrācijas sliekšni, fiziskajai personai līdz 2025. gada 15. jūlijam ir jāiesniedz reģistrācijas iesniegums VID PVN maksātāju reģistrā un līdz 2025. gada 23. jūlijam no pārsnieguma summas 16 560 *euro* ($50\,000 + 21\,560 - 55\,000$) ir jāaprēķina un valsts budžetā jāiemaksā PVN 21 % – **2874,05 *euro*** ($16\,560 \times 21 : 121$). Aprēķinātā summa jānorāda paziņojumā par nodokļa samaksu, kas jāiesniedz EDS pirms maksājuma veikšanas, bet ne vēlāk kā līdz 2025. gada 20. jūlijam.

IIN piemērošana

No fiziskajai personai izmaksājamā ienākuma SIA "Priede" ietur IIN 10 % apmērā, piemērojot ar meža atjaunošanu saistīto izdevumu normu 25 % apmērā:

- par meža ciršanas tiesību pārdošanu par 50 000 *euro* – IIN **3750 *euro*** ($((50\,000 - (50\,000 \times 25\%)) \times 10\% = 3750)$);
- par augoša meža (krājas) pārdošanu par 21 560 *euro* – IIN **1617 *euro*** ($((21\,560 - (21\,560 \times 25\%)) \times 10\% = 1617)$).

5. situācija

Paziņotās neregistrējamās saimnieciskās darbības veicējs iznomā zemi zemnieku saimniecībai "Āboliņš". Ieņēmumi no zemes nomas pakalpojumiem ir 2000 *euro* gadā.

2025. gada augustā fiziskā persona noslēdza līgumu ar SIA "Ezītis" par meža ciršanas tiesību piešķiršanu citā nekustamajā īpašumā, kas nav saistīts ar iznomāto lauksaimniecības zemes īpašumu, par 65 000 *euro*.

Darījuma nodrošināšanai nebija jāveic nekādas sistemātiskas darbības par atlīdzību. Tika saņemti divi apliecinājumi koku izciršanai, kas izsniegti sešiem nogabaliem ar vienādu kadastra apzīmējumu.

Vai fiziskajai personai ir jāmaksā PVN par veikto darījumu

Tā kā noslēgtā līguma ietvaros ir veikts tikai viens darījums, kas ir atšķirīgs no zemes nomas pakalpojuma un veikts citā nekustamajā īpašumā, fiziskajai personai nav jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā. Tai arī nav jāmaksā PVN no summas, kas pārsniedz 55 000 *euro*.

IIN piemērošana

No fiziskajai personai izmaksājamā ienākuma 65 000 *euro* par ciršanas tiesību atsavināšanu SIA "Ezītis" ietur IIN 10 % –

4875 euro $((65\,000 - (65\,000 \times 25\%)) \times 10\% = 4875$; pirms IIN aprēķināšanas no izmaksājamās summas atskaita izdevumus 25 %).

6. situācija

Fiziskajai personai ir paziņota neregistrējamā saimnieciskā darbība. Kopš 2023. gada ir spēkā ilgtermiņa zemes iznomāšanas līgums uz pieciem gadiem ar vienu nomnieku. 2026. gada 15. maijā fiziskā persona noslēdza līgumu ar SIA "Liepa" par ciršanas tiesību pārdošanu mežā, kas atrodas tajā pašā zemes gabalā, kurš ir iznomāts.

Ieņēmumi no lauksaimniecības zemes nomas pakalpojuma uz 2026. gada 1. maiju ir 2000 euro. Ieņēmumi no ciršanas tiesību pārdošanas ir 115 000 euro. Darījuma nodrošināšanai nebija jāveic nekādas sistemātiskas darbības par atlīdzību. Saņemti divi apliecinājumi koku izciršanai, kuri izsniegti sešiem nogabaliem ar vienādu kadastra apzīmējumu.

Vai fiziskajai personai ir jāmaksā PVN par veikto darījumu

Tā kā ciršanas tiesību pārdošanas darījums ir veikts tajā pašā nekustamajā īpašumā, kurā tiek veikta reģistrētā paziņotā saimnieciskā darbība, nosakot Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteikto reģistrācijas sliekšni, fiziskajai personai ieņēmumi no reģistrētās paziņotās saimnieciskās darbības ir jāapvieno ar ieņēmumiem no ciršanas tiesību pārdošanas ($2000 + 115\,000 = 117\,000$). Ņemot vērā, ka ir pārsniegts 50 000 euro reģistrācijas sliekšnis, fiziskajai personai līdz 2026. gada 15. jūnijam ir jāiesniedz reģistrācijas iesniegums VID PVN maksātāju reģistrā un līdz 2026. gada 23. jūnijam no pārsnieguma summas 62 000 euro ($2000 + 115\,000 - 55\,000$) ir jāaprēķina un valsts budžetā jāiemaksā PVN 21 % – **10 760,33 euro** ($62\,000 \times 21 : 121$). Aprēķinātā PVN summa jānorāda paziņojumā par nodokļa samaksu, kas jāiesniedz EDS pirms maksājuma veikšanas, bet ne vēlāk kā līdz 2026. gada 20. jūnijam.

IIN piemērošana

No fiziskajai personai izmaksājamā ienākuma 115 000 euro par ciršanas tiesību pārdošanu SIA "Liepa" ietur IIN 10 % – **8625 euro** $((115\,000 - (115\,000 \times 25\%)) \times 10\% = 8625$; pirms IIN aprēķināšanas no izmaksājamās summas atskaita izdevumus 25 %).

7. situācija

Fiziskā persona, kurai nav reģistrēta saimnieciskā darbība, 2026. gada augustā noslēdza vienu līgumu ar juridisku personu par savā īpašumā esoša meža ciršanas tiesību pārdošanu par kopējo summu 60 000 euro.

Darījuma nodrošināšanai tika saņemti divi koku ciršanas tiesību apliecinājumi (katrs koku ciršanas tiesību apliecinājums izsniegts ciršanas nogabalam (zemes vienībai) ar savu kadastra numuru bez kopīgas robežas vai virsotnes).

Vai fiziskajai personai ir jāmaksā PVN par veikto darījumu

Šajā situācijā fiziskā persona veic saimniecisko darbību Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē, jo koku ciršanas tiesības ir piešķirtas divos atsevišķos meža īpašumos.

Tā kā 2026. gada augustā ir pārsniegts 50 000 *euro* reģistrācijas sliekšnis, fiziskajai personai līdz 2026. gada 15. septembrim ir jāiesniedz reģistrācijas iesniegums VID PVN maksātāju reģistrā un līdz 2026. gada 23. septembrim no pārsnieguma summas 5000 *euro* (60 000 – 55 000) ir jāaprēķina un valsts budžetā jāiemaksā PVN 21 % – **867,77 *euro*** ($5000 \times 21 : 121$). Aprēķinātā PVN summa jānorāda paziņojumā par nodokļa samaksu, kas jāiesniedz EDS pirms maksājuma veikšanas, bet ne vēlāk kā līdz 2026. gada 20. septembrim.

IIN piemērošana

No fiziskajai personai izmaksājamā ienākuma 60 000 *euro* par ciršanas tiesību atsavināšanu juridiskā persona ietur IIN 10 % apmērā, tas ir, **4500 *euro*** ($(60\,000 - (60\,000 \times 25\%)) \times 10\% = 4500$; pirms IIN aprēķināšanas no izmaksājamās summas atskaita izdevumus 25 %).

- Ar plašāku informāciju par darījumiem ar kokmateriāliem un ciršanas tiesībām aicinām iepazīties VID metodiskajā materiālā ["Par nodokļu piemērošanu fizisko personu veiktajiem darījumiem ar kokmateriāliem"](#).
- Ar informāciju par reģistrāciju VID PVN maksātāju reģistrā var iepazīties [šeit](#).